

DZIENNIK KUJAWSKI

Dziennik Kujawski
wychodzi codziennie z wyjątkiem poledziaków i dni poświąt.

Przedpłata ćwierćroczna
na »Dziennik Kujawski« wraz z dodatkiem tygodniowym
»PIAST«, wychodzącym co sobotę, wynosi na pocztach 1,25 mk.,
z przyniesieniem z poczty do domu 1,65 mk.,
w miejscu 1,25 mk., z przyniesieniem do domu 1,45 mk.
W Austro-Węgrzech 2 korony, w Król. Pol. 70 kop. kwartalnie.
Pod opaską: (przesyłka raz w tygodniu) w Niemczech 2,00 mk.,
w Austro-Węgrzech 2 korony 40 hal., w Ameryce 1 dolar kwartalnie.
Pojedyncze egzemplarze sprzedaje się po 5 fen.

Za redakcją odpowiedzialny
Roman Wojtkowski w Inowrocławiu.

Rękopisma
nadesłane do redakcyi, nie zwracają się, ale się niszczą.
Listy nadsyłają należy franko pod adresem:
Redakcyja i ekspedycyja »Dziennika Kujawskiego«
w Inowrocławiu, ul. Fryderykowska nr. 8.

Cena ogłoszeń: 1) 10 fen. za wiersz piętowy lub jego miejsce;
2) 25 fen. na pierwszej stronie przed tekstem.

Nr. 215.

Inowrocław, czwartek 19 września 1901.

Rocznik IX.

J. Zalewski, Inowrocław

ma zaszczyt donieść uniżenie o nadejściu
wskazywać na ubrania, palta,
burki stawuckie itd. na sezon bieżący i poleca
takowe po niebawale tanich cenach.
Ulica Zygmuntowska, 2660
dom własny naprzeciw hotelu Basia.

Przegląd polityczny.

INOWROCŁAW, dnia 18 września 1901.

Z przebiegu zjazdu cesarza niemieckiego z carem a mianowicie mowy, jaką cesarz na drugi dzień po pożegnaniu się z carem w Gdańsku wygłosił, są gazety niemieckie prawie we wszystkich odcieniach zupełnie zadłwone. Również prasa rosyjska cenia rezultat podróży cara do Niemiec dodatnio.

Petersburski organ rządowy »Nowosti« omawiają w artykule wstępnym numeru z niedzieli zjazd obydwóch cesarzy w Gdańsku, w którym czytamy: Nie mówiąc już o utrwaleniu europejskiego pokoju, zjazd obydwóch cesarzy przyczynił się do zbliżenia Rosyi i Niemiec. Zjazd ten był pod każdym względem szczęśliwym zdarzeniem.

Także wiedeńskie piśma ocenają zjazd cesarzy i mowę cesarza Wilhelma w Gdańsku. O tej ostatniej piśmo »Fremdenblatt« z niedzieli: Spotkanie to zostało ocenione w sposób bardzo wydatny i nader pochlebny. Cała Europa przyjmie słowa cesarskie z radośnym zadowoleniem i z uczuciem wdzięczności dla dwóch monarchów, którzy dali dowód jak potężnych i szczerych politycy pokojowi światu w nich upstrzywać może.

W podobny sposób wyraża się wiedeńska »Neue Freie Presse«, zaznaczając mianowicie, że słowa cesarza niemieckiego dają rękojmię, że spotkanie się obydwóch monarchów wpłynęło równie na wzmożenie serdecznych stosunków między Rosyją i Francją, jak i na utrwalenie ogólnego pokoju europejskiego. Natomiast oczekiwania, jakie przywiązywano do spotkania i porozumienia się obydwóch kierujących mężów stanu, kanclerza hr. Bülowa i ministra spraw zagranicznych hr. Lambdorfa nie ziszczyły się w zupełności. Z Berlina bowiem donoszą że źródła pewnego, że przy spotkaniu się ten nie doszło do porozumienia co do przyszłych stosunków ekonomicznych między Rosyją a Niemcami.

Niektóre gazety przychodzą jednakowoż do tej refleksyji, że porozumienie takie nastąpić nie mogło. Podstawę obecnej niemieckiej polityki celowej tworzy podwyższenie cel na produkty rolnicze, a to odbiło się musi w pierwszym rzędzie na kraju eksportującym do Niemiec wielką ilość zboża, jak Rosya. Porozumienie się w drodze dyplomatycznej nie może tu więc nastąpić w ciągu kilkogodzinnej sehadzki dwóch ministrów.

Przybycie, dla czego toasty wznoszone podczas pobytu cara w gościnie u cesarza Wilhelma nie zostały ogłoszone, podaje francuskie piśmo »Echo de Paris«. Ogłoszenia ich zabiehano na życzenie cara a powodem tego życzenia miał być wzgląd na Francją, aby zbył serdeczne wynurzenia, przy tych toastach, nie razły uszu Francuzów. Ile w tym prawdy, trudno już dalego wynioskować, że wiadomość ta nacjonalistycznej gazety »Echo de Paris« może być tylko środkiem użytym dla osłabienia znaczenia wizyty carskiej we Francyi, która się przychylni bez wątpienia do podniesienia powagi obecnego gabinetu francuskiego.

Prezydent Roosevelt pokieruje polityką torami Mac Kinley'a; szczególnie przywłaszczył sobie jego program ekonomiczny, jaki tenże w dniu dla siebie fatalnym, rozwinął w mowie na wystawie w Buffalo. Oświadczył się on przeciwko walkom handlowym z innymi państwami, natomiast za zawarciem traktatów opartych na wzajemności tak, aby Stany Zjednoczone rozporządzały zbytcoznymi, na wywóz przeznaczonymi produktami z łatwością na mocy porozumień, dających państwu odbierającym te produkty także pewne korzyści. Wreszcie sprzyja on zmniejszeniu tych cel, które nie są już potrzebne ze względu na dochody państwowe a przemysłu krajowego nie nadwiera.

Niemniej pragnie Roosevelt zaprowadzić bezpośrednią komunikację okrętową pomiędzy Stanami a Ameryką centralną i południową. Dalej kanał panamski ma być przekopany o ile możliwości jaknajprędzej. Ewentualne spory z państwami mają być załatwiane i załagodzone przez trybunał rozjemczy, aby zapobiedz wojnie. Ten program nowego prezydenta musiał pozyskać prawie ogólny popłask w kraju i w Europie.

Co się tyczy strony administracyjnej nie wypowiedział Roosevelt dotąd swego zdania, lecz prawdopodobnie nastąpią pewne zmiany w składzie gabinetu. Zapewniają, że minister spraw zagranicznych Hay poda się wkrótce do dymisji i tęk obejmie po nim sekretarz ministerium wojny Root

Człowiek stanie przed sądem w przyszły poniedziałek, oskarżony o »morderstwo pierwszego stopnia«.

Obiegają pogłoski, że kule, które ugodziły w Mac Kinley'a kładąc kres jego życiu, były z trutu, lecz nie da się to uzasadnić. Wogóle zdaje się, że wskutek poruszenia umysłów rodzą się snadnie sensacyjne pogłoski, bo obiega wleś o nowym anarchizmie spisku na życie prezydenta Roosevelta. W Cleveland uwieziono niejakiemu Thingasa, członka anarchicznego związku, który miał wyznaczyć nagrodę na głowę prezydenta.

Trumna zmarłego prezydenta okryta chorągwią narodową, znajduje się w stolicy. Na dworzec w Buffalo eksportowało ją wojsko przy dźwięku chorągwi żałobnych. Członkowie gabinetu, pewna liczba senatorów i rodzina postępowala za karawanem. Na wszystkich stacjach przez które przejeżdżał pojął żałobny znajdowały się niezliczone tłumy w postawie czości i żał wyrażających. Pogrzeb odbędzie się w czwartek w Canton'ie.

Proklamacyja lorda Kitchenera nie wydała spodziewanych rezultatów. W Kapstadtce panuje ogólne zmieszenie, że nie wpłynęła ona i nie wpłynęła na Burów, aby się gremialnie poddawali. Tu i owdzie tylko poskądali niektórzy Burowie przysięgę wierności Anglikom, i tak w Oranji ogółem 234 Burów a w kolonii li tylko oficer z oddziału Therana.

W Kapstadtce nawet pomiędzy ludnością angielską panuje silne niezadowolenie z powodu zamiaru ogłoszenia stanu oblężenia tamże. Myśl tę rucał lord Kitchener a gubernator ma jej sprzyjać, lecz mieszczaństwo, prasa i ministrowie sprzeciwiają się temu stanowco.

Gen. Botha przebywa na północno-wschodnich krassach Transwalu w okolicy górzkiej, zaledwie dostępczej. W ciągu zimy oszczędzał żywność i żołnierzy, teraz zaś zamierza na nowo podjąć kampanię. Obozy jego rozrzucone są na znacznym obszarze i mieszczą 4 do 5 tysięcy ludzi. Zimą starał się Botha werbować nowych żołnierzy. Przyłączyła się do niego także pewna liczba Europejszków. Odbierał on posiłki z wybrzeża orsz amunicyją i broń, którą starannie

ukrywano. Tak zgromadził znaczne zapasy. Również rozporządza funduszami, bo stał ciągle w styczności z Europą. Prawdopodobnie uderzy on na Natal. Z inierze jego — piśmo dalej korespondent londyńskiego »Daily Mail« — są pełni ducha. Posiada on sześć armat, półtorej bateryi artyleryi, tylko konie są w złym stanie.

Minister francuski spraw zagranicznych wyjadł w poniedziałek jak donoszą z Paryża, na cześć rosyjskiego ministra hr. Lambdorfa ucie, później uczynił to samo prezydent Loubet, który zaprosił również prezydenta ministrów hr. Waldeck Rousseau, ambasadora rosyjskiego księcia Urussowa i ambasadora francuskiego w Petersburgu hr. Montebello.

Dla sultana tureckiego i jego ministrów powstają coraz nowe zawłwania. Z Konstantynopola donoszą: Austro-węgierski ambasador baron Calice wręczył w tych dniach notę rządowi tureckiemu, w której podnosi, że od kilku już miesięcy w przesyłkach austro-węgierskiej poczty bywają w drodze między Salonich i Zibetsche przez urzędników tureckiej poczty popełnione kradzieże. Nota ta robi turecki rząd poczt za te nadużycia odpowiedzialnym i wzywa go do przedsięwzięcia kroków, któreby austro-węgierskie przesyłki pocztowe w drodze między Salonich i Zibetsche uczyniły bezpiecznymi.

Gazety dodają, donosząc o tem, złośliwą uwagę, że prawdopodobnie urzędnicy pocztowi turecy nie dostali od kilku miesięcy pensyi, tak że robią sobie teraz tam mniej szrupułów przy okradaniu obcych przesyłek, niż dawniej.

Konflikt francusko turecki jeszcze nie załatwiony. »Temps« donosi, że sultan, aby okazać, że stosunków dyplomatycznych między Francją i Turcyą nie uważa za zupełnie zerwane, wysłał na manewra francuskie wyższego oficera, rząd francuski jednakowoż mu nie pozwolił, na manewrach tych być obecnym.

Ks. Ternu przybył do Gdańska w niedzielę po południu. Ogromne tłumy szły na julec od dworca aż do hotelu »Danziger Hof« gdzie ksiądz zamieszkał, tak że trudno było polocy zdobyć miejsce dla ksiądzkiego powozu. W poniedziałek rano udał się ksiądz ze swoją świtą na miejsce parady wojskowej.

Czwarty mandat krakowski zdobył demokrat Jan Roiter, który otrzymał 2000 przeciw kandydatowi komitetu dr. L. Horowitzowi z 1623 głosami.

Charakterystyczne rozporządzenie.

Zaiste mile stosunki panują w wielu miejscowościach szkolnych, stosunki, które muszą się odbić na wychowaniu młodzieży, i rzucają pomrok na obraz szkolnictwa w polskich dzielnicach.

Mnożą się »zajścia« i objawy wroglego dla Polaków usposobienia. Daliśmy już krytycznym szkło tego co się dzieje w szkole wrzesińskiej — przyczynek do dziejów szkolnictwa u nas — tej dobie, a wkrótce dorzucimy nową wiązkę zdumiewających i charakterystycznych faktów.

Dzisiaj przytoczymy w dosłownym przekładzie rozporządzenie powiatowego inspektora szkolnego p. Kempfa z Barcina do dozoru szkolnego w Kanli. Pan inspektor piśze do dozoru iście jak obrażony dyktator z szlachetnym oburzeniem, godnym lepszej sprawy, jakby obiega było dla nauczyciela odebrać po psku pisaną rachunek. Naturalnie dopatruje się on w polskich rachunkach polskiej agitacyi i na

domiar grozi, że postara się, aby dozór rachunki za przedmioty nabyte dla szkoły pokrywał z swojej kieszeni, jeżeli wprzód nie otrzyma od niego zezwolenia na zakupy. Zapewne chodzi p. inspektorowi o to, aby zamówienia dostawały się Niemcom.

Otóż rozporządzenie:

Barcin, 9 września 1901.
Pomiędzy oddanymi mi rachunkami (kasy szkolnej) znajduje się kilka polskich. Jest to niewłaściwością ze strony dozoru szkolnego oskarżać się i przedkładać mi tego rodzaju wiecele, czy też bezcelnością wypisywać takie rachunki dla niemieckiej szkoły.

Na przyszłość nie będę sankcjonował takiego postępowania, lecz donoszę o tem rejonowi, która, mam nadzieję, zmniejszy wtenczas kwoty dodatkowe, assignowane dla szkoły, bo zdaje się mamy tu do czynienia z propagandą. Już przed trzema laty pochwyliłem sposobność do skarcenia tego.

Wkładam niniejszem na dozór szkoły obowiązek, aby przy zakupach poradził mi się w pierz przez nauczyciela.

Jeżeli tego nie uczyni, nie podpiszę żadnego rachunku i przeprowadzę, że członkowie dozoru będą musieli płacić rachunki z własnej kieszeni.

Rachunki należy zaraz odebrać, zastąpić je niemieckimi i doręczyć mi. Kempf.

Do kst. Zarządu szkolnego

w Kani.

In den mir überreichten Rechnungen (Schulkasse) sind mehrere in polnischer Sprache. Es ist eine Ungehörigkeit, dass der Schulvorstand es wagt mir derartige Wische zu präsentieren, oder es ist eine Frechheit, dass für deutsche Schulen derartige Rechnungen ausgestellt werden.

In Zukunft werde ich die Anweisung nicht sanktionieren und der Königlichen Regierung Anzeige erstatten, die dann hoffentlich die Geldschüsse eindrigt, da es sich um eine Art Propaganda zu handeln scheint. Vor 3 Jahren habe ich schon einmal Gelegenheit genommen diesbezügliche Sache zu rügen.

Ich mache es hiermit dem Schulvorstand zur Pflicht bei Anschaffungen von nun an durch den Herrn Lehrer bei mir anfragen zu lassen.

Geschicht dies nicht, so unterschreibe ich keine Rechnungen, und werde es durchsetzen, dass die Schulvorstand die Rechnungen aus eigener Tasche bezahlen.

Die Rechnungen sind scheinlich abzugeben, durch deutsche zu ersetzen und dann wieder einzureichen.

Uwagi i głosy prasy.

Zapewnienia samowładczego Kujawianka,

które daje uroczyście wczoraj w artykule pochodzącym bodaj z biura Ostmarkenvereins, są tyle warte co... Ostmarkenverein. Widocznie naiwnych czytelników mają hakatystyczne blatt, jeżeli można im dawać takie plawy i prawie smolone duby w tym guście: »po stronie niemieckiej nikt nie myśli o protestantyzowaniu i germanizowaniu Polaków. Zwłaszcza tylko amblyoje narodowości Polaków. Tego uznać nie możemy nigdy.« Tu mimochodem »Kuj. Bot« przyznał przewodniczącemu Izby karnej Schlusterowi tak pisząc: »Nawet przewodniczący Izby karnej w Lesznie nie ma prawa tego czynić t. j. w imieniu trybunału. W Prusach istnieje tylko jedna narodowość: niemiecka i dla nas pruscy Polacy są Niemcami polskiego języka i jeżeli pruscy Polacy nie chcą pogodzić się z tem zapatrywaniem, to niechaj ponoszą konsekwencje albo strażoną proch niemieckiej ziemi z trzewików«.

To jasny, dobitny i... pruski głos, ale jeszcze nie dość szorsty, bo hakata nie chce znać nawet »Niemców polskiego języka« nie prześladowałaby go bowiem, dyrektorowie nie zabranialiby uczniom posługiwać się nim w rozmowie i t. d. A wprost bezcelnym jest zapewnienie, że nikt nie myśli o germanizacji Polaków. Jakżeż to różnica zachodzi pomiędzy zwalozaniem amblyo narodowościowych a germanizowaniem? Toż najnaiwniejszy czytelnik bodaj wie, że w gruncie rzeczy żadna. Lecz hakata posługuje się własną, ad hoc ukutą terminologią i tej pilnie też przestrzega. Tak jak rugowanie Polaków nazywa się obroną uciśnionej niemożny, germanizowanie zwie się zwalozaniem amblyo narodowościowych, Boże broń germanizowaniem. Są ludzie mający wstręt do nazywania rzeczy właściwem mianem, ludzie ze zbrukanem sumieniem.

»Jeszcze Polska nie zginęła.« Pod tym tytułem zamieszczą konserwatywna berlińska »Die Welt am Montag« artykuł, w którym ex re processu toruńskiego gromi politykę antypolską.

»Bankructwo dzisiejszej polityki antypolskiej jest oczywiste. Polskość nie stała się słabszą tylko silniejszą. Z powagi (der stillliche Ernst), która cechowała występowanie oskarżonych w toruńskim procesie, można wnosić, że dojrzejąca obecnie generacja wykształconych Polaków będzie bardzo poważnym nieprzyjacielem, jeżeli się ich będzie traktowało jako nieprzyjaciół. Tych młodzieńców, którzy w swym związku nie tolerowali pijaków, tylko

w wolnych chwilał zjemowali się historię i literaturą, nie można istotnie porównywać z niemieckimi prymanami, łączącymi się w pijackie zwiazki, o csem wspomina »Tägliche Rundschau«. Ale to doprawdy nie przemawia przeciw polskimi prymanom.

Gdyby oficjalna polityka polska była odnosiła sukces, można by jeszcze inaczej się na to za patrywać. Ostatecznie decyduje w polityce sukces. Gdyby niemożna na wschodzie od lat siedmiu zwycięsko postępowała naprzód, mówilibyśmy tak: używane tu środki nie są co prawda piękne, ale wielki cel usprawiedliwia je. Także i wojna nie jest pięknym środkiem, a mimo to w danych warunkach jest pożyteczna.

Ale polityka walki przeciw Polakom osiągnęła niestety wręcz przeciwnie skutki, aniżeli zamierzono. Ona wzmożniła nie niemożny, tylko polskość. To musiało tak się stać. Naród ze silnem poczuciem narodowem, liczący miliony, stanowiący większość w szerokich obwodach, zjednoczony jednym węzłem religijnym i posiadający silne oparcie w milionach swoich współplemieńców za granicą, nie pozwolił się wynarodowić.

W końcu kreślił organ ten taki program polityki polskiej:

»Nasza polityka polska powinna być taką: uprzemysłowanie wschodu, zdemokratyzowanie ludności wjejskiej, pielegnowanie oświaty ludowej. Nie należy prześladować prywatnej nauki języka polskiego, ale należy roznieć biogoślawieństwo milionów na szkoły ludowe w polskich dzielnicach. Jeżeli nauczyciele będą mogli w klasach z 40 u uczniami szerzyć prawdziwą oświatę ludową, to więcej się tam pomoże niemożny, aniżeli jakiekolwiek środkami politycznymi.

Polska zginęła, myśl odbudowania polskiego królestwa stanie się niża jak cień, jeżeli Polaków jako równoprawnionych obywateli państwa woliagać się będzie coraz bardziej w koło niemieckiego kulturowego i przemysłowego rozwoju.

Jeszcze Polska nie zginęła, myśl polska będzie działała coraz intensywniej i coraz fanatyczniej, jeżeli się nadal będzie uprawiało dzisiejszą politykę polską i dumnym będzie z wysłania z toruńskiej sali sądowej między lud polski kilkudziesięciu gimnazystów jako męczenników polskiej ideii.

O procesie toruńskim pisze »Gaz. Gdańska« między innymi:

Takiego wyroku nie spodziewaliśmy się. Ogólnie i z niemieckiej strony oczekiwano uwolnienia oskarżonych.

Wiadoma rzecz, że po wszystkich gimnazjach istnieje zwiazki uczni, — tak Niemców jak Polaków. Zwykle niemieckie zwiazki zajmują się wesołym trybem przy piwie, przegrywając się do znanych u Niemców akademickich zwiazków knejskich. Polacy zaś zajmują się szlachetniejszymi sprawami — nauką literatary i historyi swego narodu. — Wszystkie zwiazki także się tutaj przed władzą szkolną — bo wszelkie zwiazki gimnazystów są surowo zakazane.

Alle to co innego tsił się przed dyrektorem, a tsił się przed rządem.

Nigdy jeszcze nie stawiono uczni na ławę oskarżonych za tajne zwiazki. Teraz uważano po raz pierwszy, że tu chodzi o tajemne zwiazków przez uczni przed rządem i dla tego wytoczone chłopcom proces kryminalny.

Naszem zdaniem gimnazyaści się wcale rządem nie zajmują, nie wiedzą wcale co to rząd. O takich rzeczach dowiadują się ludzie dopiero, Bogu dzięki, w późniejszych latach. Nie rozumiemy, jak sąd mógł wymiarkować, czy oskarżonym chodziło o tajemne zwiazku przed rządem czy przed dyrektorem i nauczycielami?

W ostatnim razie musieliby być uwolnieni!

W ciągu procesu przeciw gimnazystom,

jak pisze sprawozdawca »Dzien. Pozn.«, jeden z członków trybunału, sędzia Wölfel, z wielkim zamłownianiem badał oskarżonych i świadków. Można powiedzieć, że prześlignął nawet prokuratorów. A gdy świadek ka. dziekan Klunder na pytanie, czy na takie »Lapallen« młodzież mogła przysięgać, odpowiedział, że nie wie, czy młodzież uważała to za »Lapallen« — sędzia Wölfel rzucił gniewnie okłówek na stół.

Drugi fakt również jest charakterystyczny. W oswiatce po rozprawie przedpołudniowej, gdy już sala się wypróżniła, dwóch dziennikarzy Polaków wzajemnie się informowało, naturalnie po polsku. Nagle odezwał się gromki głos obronienia z powodu rozmowy — polskiej: »Hier wird nicht polnisch gesprochen«. Dziennikarze zdziwieni, spoglądając w około siebie, ujrżeli — drugiego prokuratora.

Obrona oskarżonych spoczywała, jak wiadomo, w rękach czterech adwokatów: Niemca Trommera, Izraelity Feilichentfelda, Polaków Szumana i dr. Celichowski. Całą akcją zaś kierował

podobno płaty obrońca pan Wyczyński, którego syn również zasiad między oskarżonymi. Ogólnie mówiono, że obrona nie wyzyskała należyte sytuacii, mianowicie wobec głównych świadków, sędziego śledczego Borowskiego, dyrektora gimnazjum dr. Preussa i radcy polityjnego Zachęra. Ludzono się podobno nadzieje, że obrońcy obcoplemięny wpłyną na złagodzenie kary lub zupełnie uwolnienie. Omylono się, a 1800 marek poszło do kieszeni obcych. Dalsze po nieworacnie fatalgaj, że w obronie gimnazystów polskich przemawiał, bez skutku Niemiec i żyd, a tylko jeden Polak, dr. Celichowski. Tem większa przeto zasługa ostatniego, który bezinteresownie, z idealnych pobudek, podjął się tego trudnego zadania.

Słowo o zjeździe adwokatów w Gdańsku.

W Gdańsku odbył się 6go i 7go tego miesiąca doroczny zjazd adwokatów z Niemiec. Na zjeździe tym, kilkoletni przewodniczył Izraelita sprawiedliwości Macke z Lipka, poruszone kilka spraw, które mogą zainteresować także szerszą publiczność.

Na wniosek zarządu Izby adwokatów w Badenii postawiono na porządek dzienny sprawę kosztów adwokatów w celu uchwalenia kroków mających na celu podwyższenie kompetency adwokatów. Mianowicie chodzi o podwyższenie kopiałów z 10 fen. za stronę za 15 Lin. gów. Na porządek jest to drobniaka, jednakowoż tak nie jest; kto miał w ręku rachunki adwokatów, wie, że wyliczenia są ciężkie i stanowią kopiala (t. zw. Schreibgebühren). Ponieważ dalszeza ordynacya prosiacza, przepiująca postępowanie usne, przyoznala się często do wyznaczenia listnych, następujących po sobie terminów do rozpraw usnych, a tem samym do częstego koronopodawania adwokata ze swym mandatem, przeto powstaje za powstałe kopiala w rachunku adwokatów bardzo nie mała i rosna nieraz suma. W naszym wyliczeniu prosiacza przed sądem okręgowym, w którym było kilko terminów, wyszła sama kopiala za przysłano 3—5 m. Gdyby podwyższono kompetency kopiał z 10 na 15 fen. za stronę, to wtedy wyszłoby ona w tym samym procesie już 4500 do 7500 marek. Kopiala mają adwokatów wynagradzać tylko kassa, które przez wygotowane plan rozchadzają powstają, a nie być dla niego źródłem dochodów. Przy wynagrodzeniu 10 fen. za stronę, tj. 40 fen. za arkusz, kassa to zupełnie się też pokrywa. Sady obliczają tak że tylko 40 fen. za arkusz, a do kancelaryi i skus nie dopłaca mimo, że kancelarii są o wiele lepiej płatni, niż pisarze adwokacy. Zjawia więc podwyższenia tych kopiał jest nie usadnione.

Dalej stawiono także wniosek o podwyższenie kompetency za niektóre akty procesowe, mianowicie za rekury w sprawach należących do sądów okręgowych i w sprawach apelacyjnych przed sądem nadziemiastkim.

Jaż dzisiaj jest dużo takich, którzy zrzekają się dochodzenia swych pretensyj z obawy przed wielkimi kosztami adwokatскими i sądowymi. Jeżeli te kassa mają być jeszcze wyższe, to w końcu będą się mogli procesować tylko bogaci i tacy, którym podlega własna wola i siła rządu. Ludzie błądzą w śródmi drobności będą musieli coraz więcej skłonić wywinnych urzędów.

Wielki to przekazano zarządowi zjazdu obom tej przegadawania do dalszych rozpraw i przedłożenia przysłano zjazdowi adwokatów.

Inną sprawą, którą się zajmowano, była nowa organizacja Instytutu komorników sądowych (Gerichtsvollzieher). Ogólna organizacja sądowna z roku 1879 stworzyła w Niemczech dawniejszych egzakturów Instytutu »Gerichtsvollzieherów«, na wzór Niemiec poludniowych. Urzędnicy ci nie pobierali stałej pensji, lecz zatrzymywali dla siebie (a pewnemi opranocieniami) kassa soligane za wyznaczone egzaktury i inne podobne funkcje.

Tam gdzie na jednym miejscu było więcej takich urzędników, wyrosła się między nimi konkurencja i zniechęca. Aby sobie wyrobić o publiczność opinia gorliwego wykonawcy powierzonej im mandat, a tem samym zwrócić coraz większą klientelę i przynosić sobie dochodów, przedstawiali oni nieraz w tej gorliwosci do takiego stopnia, że ludziami, którzy popadali w ich ręce, zbierali często nawet to, co prawo określa jako do życia niezbędne i nietykalne. O wzglęдах, niezadowolonych ludziom ciużem, nie było już naturalnie sawozyj wcale mowy. Z takich stonków wyrosła się następnie także niemożność w dochodach tych urzędników. Gdy jeden miał roczną 10,000 m. i steraż więcej, to drugi dochodził ledwo do 2000 m. Mimo częstych skarg, jakie podnosiły się z podobnej ogólnie i nawet z kol tychże urzędników samych, nie stała się płata, jak wazyły inni urzędnicy a kassa stajęgane za swe funkcje urzędowe odnosa do kasy fiskalnej.

Jakkolwiek więc ta stonka nie są teraz bez wątpliwości znałnie zdrowe nie dawniej, to adwokaci zgromadzeni na zjeździe w Gdańsku wystąpili przeciw tej reorganizacji i to jednogłośnie.

Zarysły więc usadniali mianowicie tem, że ponieważ konkurencja między komornikami sądowymi teraz ustąpiła i ponieważ przy spełnianiu swego urzędu nie mają już własnego interesu na oku, dla tego nie postępują przy wykonywaniu wyroków z tą samą gorliwością i zarliwoscią co dawniej, co podlega za sobą częstokroć straty dla wie rzytelni.

Obecny na zgromadzeniu jako reprezentant ministrów sprawiedliwości tajny radca Vierhaus brał obecny porządek rzeczy w obronę i twierdził, że nowacy są i rwa jeszcze za krótko, aby można o niej wydać sąd usadniony i stanowczy.

Prób adwokatów, którym nowa organizacja gerichtsvollzieherów się nie podoba, to znalazłoby się pewno kilko jeszcze najwięcej się przeciwników między świadkami i tak wielkich handli, mianowicie takich, którzy utrzymują, jak zw. »Abrählungsgeschäfte«, dalej między takimi, którzy z profanym wyrozumieniem plejadują i wogóle między podobnymi gessetlarami, którzy, nie mając »stętego« gerichtsvollziehera pod ręką nie umieją i nie mogą wogóle prowadzić interesów.

Jest to wogóle ta najgorza część sawodowców handlowych i przemysłowych. Natomiast tym reprezentantom handlu, przemysłu i rzemiosła, którzy w stonkach są swymi interesami kierują się zasadami rzetelności i umiarności, wystarczy zupełnie »gerichtsvollzieher« taki, jaki dzisiaj jest, zwłaszcza, że każdemu wierzycielowi stała prawo obecności przy wykonywaniu egzaktury.

Prócz tego jest zupełnie nieuzasadnione, dalszegoż właśnie jedynie »gerichtsvollzieher« musieli widzieć koniecznie własny interes w swej funkcji urzędowej, aby [

Wiadomości miejscowe i potoczne.

INOWROCŁAW, dnia 18 września 1901.

Telefon Wydawnictwa „Dz. K.” nr. 304

W ostatnich dniach odbyły się tegoroczne rekolekcje dla księży obydwóch dyocezji w gnieźnieńskim i poznańskim seminarjum, a mianowicie u nas w Gnieźnie...

W Czerwińsku pod Kwiśleszowem smarliwany w kościołach śmiańskich obywatel p. Ignacy Mukulowski. Ekspertaza zwiok odbyła się wczoraj, dalsi nastąpi po...

Kruszwica. Wczoraj rozpoczęła tutaj zakurkownia swą kampanię. Buraków nawozono już około 100,000 centnarów. Sprzet drukarski, dużo widać można buraków...

Po kilku dniach wieczorach, ślaniem przedstawia się teraz z elektrownią oświetlenia przy jesterce polonica zakurkownia — oświetlenie ulic jest zbyteczne. Nasza zakurkownia ma dla Kruszwicy wielkie znaczenie, przez cały rok...

W połowie przyszłego roku kończy się 12 lat urzędni tutajszego burmistrza pana Rosenka. Obie się urzędujący, p. burmistrz okazywał się bardzo prostym — nie co do...

W mieście naszym i w okolicy panuje tyfus. Ponieważ także dużo dzieci szkodliwych, bo blisko dwa lata ich choroba na tyfus i na szkarlatynę zachorowało, dla tego furze szkolne rozpoczęły się już teraz podczas gdy w innych szkołach rozpoczyna się dopiero za tydzień...

Właściciel Klawiter z Pałędzia, którego córka szastrela w tych dniach przez nieostrożność inne dziecko, miał się, jak opowiada, z rozpaczą zasmartelić.

Wagrowie. W mieście naszym ma być pobudowany nowy gmach sądowy. Dłuzszych znajduje się sąd w starym klasztorze, ale cele klasztorne okazały się za małe i za małe w nich świątyni. Przebudowanie byłoby za kosztowne, a niedogodności trudności daly się usunąć...

Gniezno. Odpowiedzialny redaktor „Lucha” pan Piotr Paliszak skazał wczoraj 16 bm. przez tutajszą izbę karną na 4 tygodnie więzienia za obrazę polityki. Obrazę tej dopatrywał się sąd w wzmiance, jaką „Lucha” zamieścił w sprawie pewnego pogrzebu, który nastąpił dopiero 8-go dnia po śmierci nieboszczyka, a która to zwiłokę przypisywał „Luch” niedbalości tutajszego polityki.

Czerwieje. Od dłuższego czasu chorują w okolicy naszej dzieci na zarnek i szkarlatynę. Dwoje dzieci już umarło. Z powodu tego została szkoła w Jarząbkowie na nieograniczonej czas zamknięta.

W Skochach zawiązało się kółko rolnicze za inicjatywą p. Dobrzyńskiego ze Skochów w obecności patrona p. Chłapowskiego. Na prezesa wybrano pana Dobrzyńskiego, na wiceprezesa p. dr. Dąbrowskiego z Ruzkowa i p. Maciejewskiego z Kukulina. Sekretarzem został p. Ważyński z Bądkowskiego okręgu, sekretarzem p. Jakóba Koppa z Bądkowskiego pp. Fr. Bouchński, Jaa Buryński i Wai. Szwerner.

Krotoszyn. W czwartek dnia 12 września spadł monitor wiozłat przy zakładaniu prowadnika elektrownicznego, kiedy już pracę kończył, przy ul. Skalmierskiej tak nie szczęśliwie, że odniósł znaczne wewnętrzne obrażenia. O niewiedzę go do lazaretu, ale mało jest nadziei, aby go przy życiu utrzymać.

Opalenie. W magazynie tutajszego cukrowni powstał w drodze pomiędzy gods 9. a 10 wyciekiem ognia, który się wkrótce rozszerzył i znaczną wyrządził szkodę. R botnicy z cukrowni i straż ogólna zeobiegli woznie dalszemu rozszerzeniu się ognia. Ogień mógłby wyrządzić ogromną szkodę, bo w magazynie było materiału za 60 tysięcy marek, a w przyległym przedziale około 100,000 centnarów węgla. Przyczyna ognia dotąd nieznaną.

Z Chelmana donosiliśmy niedawno, że w tamtejszym gimnazjum posiadano dwóch polskich nauczycieli o niesubordynacyjnej w osale uroczystości sechabkiej. Nowy dyrektor tutajszego gimnazjum dr. Paulus protestuje teraz wiadomości o sechabce przy obchodach sechabkim. Uważa niżej tercyli L. usiłując dopiero po wzniesieniu obrąku na osiedle oszarsa i to gdy śpiewano ostatnie słowa pierwszej swrotki pieśni narodowej. Za jego przykładem poszedł inny nauczyciel niżej tercyli R., ale do tego ani słowem ani osiem inasam przez pierwszego nie był wprowadzony. Twierdzi, że osal się niedomagałym i że miałem, iż śladem w tyle przy ścianie, to nikomu nie podpadnie. Ponieważ pierwszy krótko przedtem za przesłaniem ustaw szkolnych był karany i żadnej służszej przyczyny nie mógł podać, dla której usiadł, przeto konferencja nauuczycielska przypuściła sły samiar i ukarała go wydaleniem z zakładu, podczas gdy drugiemu dala radę, aby doobrownieł z gimnazjum odszedł.

Majątek po Mac Kinley'a nie jest bardzo wielkim, oszacowano go na dwadzieściośc tysięcy dolarów, z których większa część przypada w udziale wdowcy.

Maffia. Wprzesłym tygodniu rozpoczął się przed sądem przyległym w Bolonii proces przeciw byłemu deputowanemu miasta Palermo, baronowi Palizzolo, nauczelnikowi Maffii syrylijskiej. Palizzolo jest oskarżony o zamordowanie dyrektora banku syrylijskiego Notararotta, i o dwadzieścioro innych przestępstw. Palizzolo, a poprzednio w najszlachetniejszych sbrów i pomocnik Maffii. Jakimi środkami rozprowadza to stowarzyszenie, będące potracem południowych Włoch, a zwłaszcza Syrylii, najlepszy dowód stanowią niedawno osądzone środki, które trzeba było przedsięwziąć w celu zastawienia naczelnika. W grudniu 1899 r. ówczesny prezes ministrów, Pelloux, przedstawił w Izbie wniówek zaarrestowania posła Palizzolo, który bawił w Palermo. Generalnie magal się rychłego zatwierdzenia wniosku, gdyż wedle obowiązujących ustaw ma on znaczenie tylko na osaz jednej sesji. Istotnie kampania sudała zarządził i przedstawiła wniówek rządowy pełnej Izbie, która go zatwierdziła znaczną większością głosów. I ten środek nie byłby wystarczający, gdyby nie to, że przed rozpoczęciem sesji zamknięto dia prywatnego nabytku telegrafu podmorskiego, łączącego Syrylię ze stałym lądem. Dopiero wiceprezesa gubernator Palermo otrzymał rozkaz aresztowania Palizzolo. Materjali do jego uwiezienia dostarczył proces przeciw owym najszlachetniejszym sbróm. Rozsprawy miałyby być odroczone i prawdopodobnie obecnie tak przedko się nie skończą.

Kalendarz. — Jutro, w czwartek, dnia 19-go września, Januarego męczeń. — w kalendarzu słowiańskim Kresplimira.

Gospodarstwo, handel i przemysł

Bydgoszcz, 18 września. (Sprawozd. izby handlowej). Pasażerka, zdrowy towar, podług jakości 170—174 m. poledni towar 154—160 m. Żyto podług jakości 140—145 m. Jęczmień podług jakości 116—120 m. dobry dowar słodowy 122—127 m. Groch na parze 120—135 m., groch do gotowania 000—180 m. Owies 124—128 m.

Sprawozdanie centralnej spółki rolniczej dla kupna i sprzedaży zboża pod kontrolą izby handlowej.

Poznań, 18 września. Pasażerka dobra 179,— mk., średnia 169,— mk. nowa dobra 174 mk., średnia 164 mk. Żyto dobre 142,— mk., średnia 137,— mk. Jęczmień nowo dobry 134,— mk. średni 120,— m. Owies dobry 145,— ma., średni 140,— mk. nowy dobry 134,— mk., średni 126,— mk. Uspokojenie: spok. Zboże do siewu 10 do 20 m. nad notowanis.

Lokomobile, Mlocarnie Elewatory fabryki Marshall, Sons & Co. Ltd., Gainsborough poleca i ma zawsze na składzie reprezentant L. CZARLIŃSKI, inżynier, INOWROCŁAW. Części rezerwowe i do starzych maszyn dostarczam prędko. 1783

Dom. Granówko p. Granowo poleca swoje znane żyta wyborowej jakości do siewu Petkus, Zealandzkie, Proboszczowskie, Schlanstedt, Triumf. Mimo tegorocznej ogólnej klęski wydało żyto w Granówku na całym areale pełny sprzęt w ziarnie i stómie. Cena przy odbiorze do 4 ctr. po 2,50 mrk. Cena przy odbiorze do 30 ctr. po 2,00 mrk. Przy większej ilości za 1 ctr. 1,50 mrk. po nad najwyższą ceną poznańską w wilią odstawa. Dla zbiorowych zamówień przez gminy szeregowej klęską dotknięte i dla kółek włościańskich ceny zniżone.

Żelazne i stalowe pancerse, zapatrzony w zamki najnowszej konstrukcji, specjalne dla kas kasetowych, szafeski do wmurowania oraz kaszki stalowe. Łózka żelazne mosiężne dla dorosłych i dzieci, umywalki, klosety i bidety. Maszyny do prania całej dobowe, psten towane Schmidt, magle pokojowe i angielskie maszyny do wyżijmiania białizny. Kuchnie angielskie, oale z kutego żelaza, wykładane szamotem od M. 52,50 poaższy. Maszyny do krojenia kapusty po Mk. 22,50, 30,00 i 48,00 za sztukę poleca (2751) T. Otmianowski, Poznań. Tel-fon 565. Cenniki bezpłatnie i franko.

Cykorya Resaga jest najlepsza i najzdrowsza!

nieład sumienne, podczas gdy tysiące innych kategorię adników spełnia swe obowiązki sumienne, nie upośledzając w nich żadnego bezpośredniego interesu dla siebie. Prawdą nie pomyśleli widocznie ani o tem, ani też nie byli, że tych, którym się należy, pewne względy tegoż, nie znajdując się zwykłym kłótni wroczajonymi z gwałtownością, mandaty leca między tymi, których kategoryę spełnia.

Kończy się kwartał!

zas więc odnowić przedpłatę!

Przeplatą ćwierćroczną „Dziennik Kujawski” wraz z dodatkiem tygodniowym „Piast”, wychodzącym co sobotę, wynoś w miesiącu:

25 m. na kwartał bez odnosczenia.

45 m. „ z odnosczeniem do domu.

Na poczcie wynosi:

25 m. na kwartał bez odnosczenia.

65 m. „ z odnosczeniem do domu.

W przyszłym kwartale oczekujemy: procesu akademików w Poznaniu, otworzenia izb parlamentarnych w Berlinie, wyborów do rady miejskiej w Inowrocławi i t. d.

Zrole społeczne wogóle i ruch w towarzyszach ożywił się tak, iż nikt nie powinien straszyć od gazety.

Dla uniknięcia przerwy w otrzymywaniu numerów, radzimy zapisywać gazetę jak najwcześniej. Przyjaciół naszych prosimy, aby szerszali „Dziennik Kujawski” wśród swych domowych. W tym celu służyliśmy chętnie każdą naszą numerów darmo, do rozdania.

Przemysł, handel, rolnictwo i gospodarstwo domowe.

Akeonaryjne zakurkowni w Kruszwicy za ubiegły rok obrachunkowy, który się skończył 1 lipca r. b. wynosi oprócz zwyczajnej dywidendy, wynoszącej 4 proc. 18 procent superdywidendy, razem przeto 22 procent. Poprzednim roku otrzymali 28 procent. Producenti buraków otrzymują dopłatę, wynoszącą 32 f. za centnar. Oprócz zwyczajnej wypłaty funduszu rezerwowego 0,000 mk. Fundusze rezerwowe Towarzystwa, mające 2,484,000 mk. kapitału skrajnego, wynoszą teraz mk. 23,757. Zakurkownia przetrzebi w przyszłej kampanii prawdopodobnie około 4 miliony centnarów buraków.

O droższycie mięsa rozpisal się ktoś w „Tęgie” nie poznańskim w trylamowym artykule. Autor, opierając się na licznych dowodach, że powzięto różnicy między cenami w Łojewie i w gospodarzu p. Franciszka Domala o godzinie 8 po południu. Upraszam się tych oszonów, którzy odebrali superforat pod słowem mięsowy, aby zebranie przybyło sechabki.

Ruch w Towarzystwach.

Szymborz. Zebranie Kółka rolniczego dla Łojki i okolicy, odbędzie się w przyszłą niedzielę, t. j. 22-go września w Łojewie w gospodarzu p. Franciszka Domala o godzinie 8 po południu. Upraszam się tych oszonów, którzy odebrali superforat pod słowem mięsowy, aby zebranie przybyło sechabki.

Józef Królak II, sekretarz Kółka.

Konfekcyą damską i dziecięcą jako to: zaklęty, peleryny, paletoty itp. poleca w najnowszych fasonach i po najniższych cenach R. Pomorski. Dr. Brehmera sławne na cały świat miejsce kuracyjne dla chorych na płuca w Görbersdorf na Szlązku. Lekarski prelatony: (2594) dy radca Petri, dawn. długoletni asystent Brehmera. Wyśmienite kuracje zimowe. Prospekt darmo przez Zarząd.

Bekanntmachung.

Ueber die Arbeitszeit der Gehilfen und Lehrlinge in solchen Kantoren des Handelsgewerbes und kaufmännischen Betrieben, die nicht mit offenen Verkaufsstellen verbunden sind, sollen Erhebungen vorgenommen werden. Zu diesem Zwecke werden Fragebogen zur Ausgabe gelangen und zwar für die Hälfte der Betriebe an die Arbeitgeber, für die andere Hälfte an je einen Gehilfen (eine Gehilfin).

Die Scheidung der in Betracht kommenden Geschäfte hat in der Weise stattgefunden, dass dieselben in alphabetischer Reihenfolge geordnet, der ersten Hälfte nämlich den Firmen:
Bank Ludowy, Dobrzynski Moritz, Davidsohn Leo, Frenkel Leo, Fabisch Salo, Grabski, Wilkoński & Co., Glogowski & Sohn, Goldstand Max, Hendels Nathan, Kurtz g Aron Abraham, Levy Michael, Levy Louis, die Fragebogen für Arbeitgeber, der zweiten nämlich den Firmen:

Litz Franz, Mühlenthal Louis, Peiser Julius, Richters Söhne, Robert Susmond & Co., Rosenberg Eduard, Salomonsohn Siegfried, Steinsalzbergwerk, Schwensen Bernhard, Sord Siegfried, Union, allgemeine Melassefabrik, Vorschuss Verein, die Fragebogen für Gehilfen zugewiesen worden sind.

In Betrieben mit mehreren Gehilfen haben die letzteren sich darüber zu einigen, wer von ihnen die Fragebogen behufs Beantwortung in Empfang nehmen solle, anderenfalls der Fragebogen dem (der) schon am längsten im Betriebe thätigen Gehilfen (Gehilfin) ausgehändigt werden wird. (2784)

Wir ersuchen, die Fragebogen mit grösster Sorgfalt bis zum **23. d. Mts.**, an welchem Tage dieselben wieder abgeholt werden auszufüllen.

Die Polizei-Verwaltung.
Kollath.

Wielka wyprzedaż win.

Z powodu oddania dzierżawy rozpocznę z dniem 19-go bm. wyprzedawać po podpadająco niskich cenach zapasy znanych mych i ogólnie lubianych **win górnowęgierskich**, reńskich, mozel-skich i czerwonych, francuzkich **koniaków** i rozmaitych prawdziwych **wódek**.

W. Brzeski, Hotel Basta.

2771 Telefon 17.

Cukrownia akcyjna Wierzchosławice.

Przyjmowanie robotników.

Naszą tegoroczną kampanią rozpoczynamy 1 października.

Przyjmowanie ludzi nastąpi w niedzielę dnia 29-go września i w poniedziałek, dnia 30 września w ciągu dnia w fabryce.

Potrzebne świadectwa musi każdy robotnik z sobą przynieść.

Cukrownia Wierzchosławice.

Poczta i stacja kolejowa. Prow. Poznańska. (2722)

Bekanntmachung.

Am 19. d. Mr. ist die unbeschränkte Beschäftigung der Gehilfen, Lehrlinge und Arbeiter in offenen Verkaufsstellen o. p. zulässig. (2778)

Isowrozaw, d. 14. 9. 01.
Die Polizei-Verwaltung.
Kollath.

Marya Maciołek
ul. Zygmuntońska 3, pr.
poleca się jako **krawcowa dla dam.**
Wykonuje także żakiety i do-brze leżą'e pokrycia na futra po cenzach umiarkowanych.

Kram

wraz z pomieszkaniem przy ulicy Fryderykowskiej nr. 38 jest do 1-go października do wydzierżawienia. (1985)

K. Bochłuski.

Kram rzeźnicki
z pomieszkaniem, warsztatem, stojniemi, w dobrym położeniu, jest zaraz tani do wydzierżawienia. (2757)

Karol Schwarz
w Inowrocławiu, ul. św. Ducha nr. 78.

Pomieszkanko o 2 poko-jach i kuchni jest przy ulicy Poznańskiej nr. 1 od 1-go października do wynajęcia. (2770)

Kram rzeźnicki
z pomieszkaniem, warsztatem, stojniemi, w dobrym położeniu, także jedno osobne **pomieszkanko,** są zaraz lub później do wydzierżawienia. (2747)

J. N. Łukowski,
ul. św. Ducha 31.

Pomieszkankia
są od 1 października do wydzierżawienia. (2631)

St. Skolasiński.
Ul. św. Mikołaja nr. 2.

gościńiec
w katolickiej wsi kościelnej jest zaraz do wydzierżawienia. Oferty pod nr. 2782 do E-spedycyi „Dzien. Kuj.”
P szukają dzierżawy dobrz-prosperującego

gościńca
zaraz lub później. Zgłoszenia upraszają się do eksp. „Dzien. Kujaw.” pod nr. 2758.

3 doskonałych dozorców drenowania
i 100 wprawnych robotników

do drenowania i kopania rowów przypluwowych w powiecie jako też w Prusach Zachodnich, znajdują zaraz irwalnie i korzystacie zatrudnienia. Zgłoszenia u poddaniego. (2748)

A. Foraita,
Inowrocław, ul. Kolejowa 8

Ludzi
do kopania buraków potrzebuję
Henryk Cohn,
ulica Fryderykowska nr. 37

Subjekta
szanownego, rzetelnego i trzeźwego do handlu kolonialnego, win, cygar i destylacji oraz ucznia, syna uczelnych rodziców przyjmie od 1. 10 rb
Franciszek Brauer,
Mogilno, plac lipowy i narocznik ul. Kolejowej.

Poszukuję zaraz lub od 1-go października rb. (2775)

Chic !!!

jest każda Pani, posiad. delikatna, czystą twarz, czerwoną i młodą skórę białą o miękkości aksamitu i oślniewająco piękną pleć. Każda z pań powinna się myć tylko **Radebeńskim mydłem liliowo-mlecznym** Bergmanna i Sp. Radebeul. Drzewo. Znacsek ochronny, „Steeckenpfordt“ Kawałek 50 ct. Do nabycia w aptece Wasowicza i w drogerji J. Duszyńskiego i W. Siemianowskięgo w Inowrocławiu w aptece Jasińskiego w Pakości.

Oryginalne Singera maszyny do szycia

medal państwowy królewsko-bawarski z Monachium r. 1893

z następującem uzasadnieniem:

doskonałe i wielostronne wzorowe.

Nasze nowe rodzaje maszyn familijnych przedstawiają się w takiej doskonałości, jaką tylko ohnika maszyn do szycia do użytku familijnego domowy przemysł dotychczas stworzyła. Nasze maszyny do użytku fabrykacyjnego są niedoścignione w szybkości szycia i w trwałości, jako też w wielostronności i dobroci wykonywania. Specyallyne maszyny do najrozmaitszych użytków i dla każdego przedsiębiorstwa przemysłowego.

Singer i Sp.

Towarzystwo akcyjne dla maszyn do szycia.
Dawniejsza firma: G. N. dlinger.
Inowrocław, ulica Kasztelaniska nr. 37.

Bezpłatny kurs nauki,

także w modnym sztucznym hafcie, dawanym bez opłat w Mogilnie w domu kupca J. Sierka us rynku (kuchnia) d. poniedziałku 16 września do soboty 28 września.

Najwyższa nagroda „GRAND PRIX“ na wystawie wszechświatowej w Paryżu 1900.

Kupuję kartofle

upraszam o łaskawe oferty wraz z próbami 10 funtow. **Z. Zabłocki,**
ul. Fryderyk 32 2780

Świeżą kiszoną kapustę ogórkę

poleca **Wl. Kamieński,**
ulica Farna 5.

Magdeburgską kapustę, kiszone ogórki

borówki w cukrze poleca **Wl. Jagodziński,**
ulica Mata Fryderykowska 6.

Dominium Rzęszkowo p. Wyrzyk

ma na sprzedaż 2777 **120 jagniąt** m-jowych, zdanych do tuż.

Robotnicy

do drenowania i kopania rowów przypluwowych w powiecie jako też w Prusach Zachodnich, znajdują zaraz irwalnie i korzystacie zatrudnienia. Zgłoszenia u poddaniego. (2748)

A. Foraita,
Inowrocław, ul. Kolejowa 8

Ludzi
do kopania buraków potrzebuję
Henryk Cohn,
ulica Fryderykowska nr. 37

Subjekta
szanownego, rzetelnego i trzeźwego do handlu kolonialnego, win, cygar i destylacji oraz ucznia, syna uczelnych rodziców przyjmie od 1. 10 rb
Franciszek Brauer,
Mogilno, plac lipowy i narocznik ul. Kolejowej.

Poszukuję zaraz lub od 1-go października rb. (2775)

ucznia,
syna uczelnych rodziców do składu korsennego, farbi destylacji. Warunki bardzo przystępne. Zgłoszenia przyjmuję Eksp. Dzien. Kuj. pod nr. 2775.
Z powodu przeprowadzki są tanio **meble do sprzedania.**
Ul. Średnia nr. 9.

Srót, gilzy, proch
w rozmaitych gatunkach,
przybitki papierowe i filcowe,
naboje gotowe rozmaitego kalibru
poleca tani
J. Ziolkowski, Kruświca.

Ogłoszenie parcelacyi.
We wtorek, dnia 24-go bm
od godziny 9-tej przed południem,
będę niżej podpisany sprzedawał dawniejszą posiadłość p. Wisniewskiego w Zieleni odległym o ćwierć mili drogi od Trzebnicy, składającą się z bardzo dobrej roli i łąk, wielkiego ogrodu owocowego i innych budynków w ogólnym obszarze 152 morgów, w całości lub też w mniejszych parcelach i zapraszam mających chęć kupna z tem nadmienieniem, że szty ceny kupna kredytować się będą kupującym parcele pod korzystnymi warunkami.
Chełmno, w wrześniu 1901.
J. Mamlock.

„GLOBUS“
ekstrakt do czyszczenia metalu
Złoty medal w Paryżu 1900 r.
koroną wszelkich środków czyszczenia,
wytworzą najpięk. błyszczące nie narusza metalu, i nie brudzi tak, jak inne środki. Zw. „pomady“ Według uznania 3 sądownie zaprzęto chemików. Ekstrakt do czyszczenia nierozważnym w doskonałych zaletach
Fritz Schulz ju
Tow. akc. w Lipsku.
Przy ul. Kolejowej nr. 2781
znajdujący się **skład cygar**
z całkowitem nadzaniem składości, stosowny do innego interesu, z pomieszczeniem lub bez jest od 1-go p. dz. tani do wynajęcia. Louis Sandler, ul. Poortowa 10.

Pluszowy garnitur, stoły, lustro, dywan, umywalnia z marmurem, stół z marmurem, chodniki (linoleum)
są z powodu przeprowadzki tanio do sprzedania. (2785)

2 czeladników
na stałe zatrudnienie, ale bęta robotę snajgoczą, przemiał składowa
J. Lenartowski
w Inowrocławiu.